

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a společenství Ducha svatého se všemi námi! Amen. „Kde je Duch Páně, tam je svoboda.“ 2 K 3,17

Píseň 604 *Bud' sláva Bohu*

Modlitba: Pane Bože, toužíme rozestřít plachty své víry tvému Duchu. Zdá se nám, že od tebe přichází dobrý vítr, příznivý, vanutí Kristova evangelia, chceme tomu věřit, ale máme spoustu obav a strachů se na něj spolehnout. Máme strach opustit svůj bezpečný břeh, svou opatrnost a odstup ve vztahu k druhým lidem, zvláště cizím. Máme strach z vln, strach setkat se se skutečnou bolestí, trápením, strach utkat se se lží, chtivostí moci. Máme strach podpořit dobré a vzepřít se zlému nehledě na následky. Pane Bože, přemáhej naše strachy! Pomoz nám, podpoř nás, posilni nás a popostrč! Amen.

Čtení: Sk 2,1-24

Píseň 675 *Přijď již, přijď Duchu Stvořiteli*

Text: L 9,18-27

Kázání: Duch svatý vane. Duch je vítr. Velký třesk při stvoření. Hukot o letnicích. Síla, která se do tebe opře. Jako když tě zasáhne slovo. Pravé slovo řečené v pravý čas. Pravda, která se tě týká. Dotkne se tě citelně. Do morku kostí. A přijde okamžik poznání, prozření. Vyjeví se skutečnost, před kterou se těžko uhýbá či skrývá. Někam tě táhne, tlačí, unáší. Tak takové je setkání s Duchem.

Duch svatý je síla. Vítr. Odkud a kam vane? Nevíme přesně. Nedohlédneme jeho počátek ani konec. Jen tohle víme: opírá se do nás, vane, kdykoli se dostáváme do blízkosti Ježíše, jeho slov, jeho příběhu. Kdeco s námi může zahýbat. Ale když mluvíme o Duchu svatém, tak myslíme právě tu sílu, která vychází z Krista a sleduje směr jeho cesty.

Dnes je svatodušní neděle. Biblický text, který jsme slyšeli jako základ kázání, nemluví přímo o Duchu, ale o Ježíši Kristu a o nás mluví. Je to slovo plné Ducha. Mluví o tom, kdo ten Ježíš je a kam směřuje. Kam nás posluchače směřuje, táhne, k čemu nás pozvedá a nese.

Když se potřebujeme zorientovat, zjistit směr, používáme k tomu souřadnice. Souřadnicemi Ducha jsou protiklady, paradoxy, jak nám je evangelium předkládá. Jednou osou je radost, naděje, naplnění. Druhou osou je bolest a utrpení. Obojí je tu vedle sebe na malé ploše. A jen pokud vezmeme v úvahu obě tyto souřadnice, vystihneme aspoň přibližně směr a tah Ducha.

Pokusím se to vysvětlit podrobněji. Od počátku této 9. kapitoly Lukášova evangelia dějí se věci zdárně a nadějně. Učedníci, apoštolové vyslaní Ježíšem, aby zvěštovali radostnou zvěst Božího království a uzdravovali, se vracejí plni nadšení, jak se jim dařilo. Ježíš sytí hladové zástupy slovem i chlebem. Radost, společenství, naplnění, naděje. Až k tomu okamžiku, kdy Petr řekne Ježíšovi nahlas: „Ty jsi Boží Mesiáš.“ Neboli ty jsi Kristus, Boží Pomazaný, pověřený mimořádným posláním od Nejvyššího. S tebou přichází království spravedlnosti, pokoje, lásky, všeho dobrého, co si jen lze představit a po čem toužit. Tak to je ta první osa, souřadnice radosti, naděje, naplnění. Ale v tu chvíli je Ježíš zarazí: tohle nikomu neříkejte. A dodá, že musí mnoho trpět, být zavržen, zabit a posléze vzkříšen. Tak tohle je ta druhá osa, souřadnice utrpení, bolesti a zmaru. Souřadnice kříže. Proto je Ježíš zarazí v okamžiku triumfu: tohle neříkejte, protože tomu chybí ještě druhý rozměr.

Duch svatý, ten vítr, který nese do radosti, naděje a společenství, ten s sebou zároveň odnáší iluze bezbolestné cesty ke štěstí. A pokud jsem nabral směr jen k vlastnímu pohodlí, úspěchu a sebepotvrzení, tak se mi stává přímo protivětem.

Evangelium je radostná zvěst, ale evangelium není příjemné. Zároveň přitahuje i odpuzuje. Ježíš je ztělesněním radosti a naděje. To je lákavé. Ale právě on říká: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, nes

každého dne svůj kříž a následuj mne.“ A to odpuzuje. Nes svůj kříž a následuj. Zvláštní spojení. Ukřižování bylo exemplárním trestem zvláště pro povstalce. Ukřižování mělo odradit ty, kdo by případně chtěli povstalce následovat.

Evangelium přitahuje i odpuzuje. Zdá se, že jsou to protiklady, že to nejde dohromady. Buď se přece můžeme vydat jedním směrem anebo směrem úplně opačným. K něčemu pěknému, nebo naopak k něčemu děsivému. Jenže vtip evangelia je v tom, že to jde dohromady a že je to směr jediný. Že nás Ježíš právě těmito zdánlivými protiklady přesně naviguje mezi útesy, abychom na jedné straně nespádli do povrchnosti a sobectví, a na druhé do beznaděje a zoufalství.

Duch svatý vane. Táhne do radosti, do společenství, do naděje. „Kdo chce jít za mnou“ (do radosti, do společenství, do naděje), „zapři sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne.“ To je ten směr, ta cesta. Úzká cesta, která vede k životu. Nést svůj kříž každého dne. Nemusím nést jeho – Ježíšův – kříž. Mám svůj, svou cestu, svá setkání, svá rozhodnutí. Žádné okázalé sebeobětování, nýbrž spíše každodenní, všední solidarita. Můj kříž, to nejsou žádné moje bolístky ani třeba vážné problémy, které mám sám se sebou, ale soucit, činné milosrdenství otevřené vůči bližním. Co později apoštol vyjádří slovy: Břemena jedni druhých nese.

Sebezapření? Zapření a oběti si může žádat kdekdo. Třeba pro sebe, svou záchranu, své „zdraví“, anebo pro svou ideologii, své hnutí. U Ježíše jde o zapření své sebestřednosti. Svobodu od sebe sama. Ježíš řekne: „Kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej.“ Starší překlad kralických bratří mluví o duši: „Kdož bude chtít duši svou zachovati, ztratí ji...“ Život nebo duše? Rozumím tomu tak, že novodobí překladatelé se snažili vyhnout nepochopení, představě duše v protikladu k tělu. Ale řekneme-li život, vystavujeme se zase nepochopení, že jde jen o fyzické přežívání. Ztratit duši znamená ztratit sebe, svou naději, svůj smysl, a tedy svůj život. To určitě nechci. Jenomže – paradoxně – svou duši nejspíš ztratím, když se na ni upnu, když se o ni bojím, když se s ní zavřu sám v sobě. Ježíš nám dodává odvahu, abychom tak úzkostlivě na zachování své duše nelpěli. Abychom si troufli nechat se unést jeho Duchem. Nemít naději ze sebe. Nechtít si sám určovat a hlídat smysl svého života. Nelpět. Vydat se. Ovšem, ne jen tak něčemu, ale jeho Duchu. Tomu, který nese do radosti, do naděje, do společenství.

Kdo se bojí zvednout kotvu, nikam nedopluje. „Kdo se stydí za mne a za má slova, za toho se bude stydět Syn člověka, až přijde v slávě své i Otcově a svatých andělů.“ Stydět se má blízko ke strachu. Bát se a stydět se – nemyslím, že by tady šlo o to, že se budeme stydět mluvit o své víře, hlásit se k Ježíši Kristu. Jde spíše o to, nebát se a nestydět se za ztracený život, za život, který z hlediska světských měřítek může vypadat jako promarněná kariéra, jako život plný zbytečných ohledů a starostí o nějaké ztracené existence, bojů s větrnými mlýny. Neboj se!

Duch svatý je vítr. Síla. Má tah. A přece v něm není násilí. Je tu pro toho, kdo skutečně chce („kdo chce jít za mnou...“). Ukřižování mělo odradit případné povstalce od následování. Duch svatý dává sílu nenechat se odradit. Povstat k životu spolu s Kristem. Ukřižovaným a vzkříšeným. Duch svatý vane. Nadnáší. Nese.

Milý Duchu svatý, přijď a zavěj, pomáhej nám povstat, amen.

Píseň 373 Ó sešli Ducha svého

Večeře Páně

Přímluvná modlitba + Otčenáš

Ohlášky, sbírka

Píseň 689 Proč se svět bohatstvím, marností

Poslání: Ř 8,12-17

Požehnání

Píseň 408 (sl. 1 a 2) Všech věků mocný Králi